

ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ
ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΑΝΗΛΙΚΩΝ

Αριθμός απόφασης

4339.../2022

ΤΟ ΜΟΝΟΜΕΛΕΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Αποτελούμενο από τη Δικαστή Άννα Χριστοδούλου, Πρόεδρο Πρωτοδικών, την οποία όρισε ο Πρόεδρος του Τριμελούς Συμβουλίου Διοίκησης του Πρωτοδικείου και από τη δικαστική Γραμματέα Γεωργία Νάσιου.

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 11-10-2021 για να δικάσει την υπόθεση μεταξύ:

Των εναγόντων: 1) του [...], του [...], ενεργούσα ατομικά και ως ασκούσα προσωρινά την επιμέλεια του ανηλίκου τέκνου της [...]. 2) Του Γ[...], Σ[...], κατοίκου [...], ήδη ενηλικιωθέντος και παρισταμένου για τον εαυτό του, οι οποίοι παραστάθηκαν η πρώτη μετά και ο δεύτερος δια της πληρεξουσίας δικηγόρου τους Ευαγγελίας Τσούκα.

Του εναγομένου: [...], του [...], κατοίκου [...], ο οποίος παραστάθηκε μετά του πληρεξουσίου δικηγόρου του [...].

Οι ενάγοντες ζητούν να γίνει δεκτή η από 03-11-2020 αγωγή τους, που κατατέθηκε στη γραμματεία του Δικαστηρίου τούτου με αύξοντα αριθμό έκθεσης κατάθεσης 83158/1339/2020, η συζήτηση της οποίας

προσδιορίστηκε για την αναφερόμενη στην αρχή της παρούσας δικάσιμο και γράφτηκε στο πινάκιο.

Κατά τη συζήτηση της υπόθεσης στο ακροατήριο οι πληρεξούσιοι δικηγόροι των διαδικών ζήτησαν να γίνουν δεκτά όσα αναφέρονται στα πρακτικά της δίκης και στις έγγραφες προτάσεις τους.

**ΑΦΟΥ ΜΕΛΕΤΗΣΕ ΤΗ ΔΙΚΟΓΡΑΦΙΑ
ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΚΑΤΑ ΤΟ ΝΟΜΟ**

Από τις διατάξεις των άρθρων 1485, 1486, 1489, 1493 και 1497 ΑΚ, όπως αυτές αντικαταστάθηκαν με το άρθρο 15 του ν. 1329/1983, προκύπτει ότι οι γονείς έχουν υποχρέωση να διατρέφουν από κοινού, ο καθένας ανάλογα με τις δυνάμεις του, το ανήλικο τέκνο τους εφόσον αυτό δεν έχει εισοδήματα από περιουσία ή πόρους από εργασία που να επαρκούν για τη διατροφή του. Το μέτρο της διατροφής τούτου (ανηλίκου) προσδιορίζεται με βάση τις ανάγκες του, όπως αυτές προκύπτουν από τις συνθήκες της ζωής του, η δε δικαιούμενη (ανάλογη) διατροφή του περιλαμβάνει όλα όσα είναι αναγκαία για τη συντήρησή του και επιπλέον τα έξοδα για την ανατροφή, καθώς και την επαγγελματική και την εν γένει εκπαίδευσή του. Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 1486 ΑΚ, δικαίωμα διατροφής, εκτός από το ανήλικο, έχει και το ενήλικο τέκνο, εφόσον το τελευταίο δεν μπορεί να διατρέφει τον εαυτό του από την περιουσία του ή από εργασία κατάλληλη για την ηλικία του, την κατάσταση της υγείας του και τις λοιπές βιοτικές του συνθήκες, ενόψει και των τυχών αναγκών της εκπαίδευσής του. Προϋπόθεση, επομένως, της διατροφικής αξίωσης, είναι η αδυναμία του δικαιούχου προς εξασφάλιση διατροφής ανάλογης με τις συνθήκες της ζωής του, δηλαδή ανικανότητά του προς κάλυψη από τον ίδιο των βιοτικών του αναγκών και τούτο γιατί υπάρχει αδυναμία διατροφής από την περιουσία του, είτε γιατί είναι ασήμαντη είτε γιατί είναι απρόσοδη είτε γιατί δεν μπορεί να ρευστοποιηθεί, ή από εργασία, η οποία να είναι όμως κατάλληλη για την ηλικία του, δηλαδή εκείνη που προσαρμόζεται στις σωματικές του δυνάμεις, την κατάσταση της υγείας

✓
Σ

του, τις βιοτικές συνθήκες (διάφορες υποχρεώσεις, μεταξύ των οποίων και εκείνη της στρατεύσεώς του) σε σχέση και με τις ανάγκες της εκπαίδευσης που υπάρχουν και η κάλυψη των οποίων αποκλείει κάθε μορφή εργασίας ή απασχόλησης. Κρίσιμος χρόνος κατά τον οποίο πρέπει να υπάρχει η απορία, είναι εκείνος κατά τον οποίο ζητείται η διατροφή και να υφίσταται εξακολουθητικώς για όλο το χρονικό διάστημα που αφορά αυτή (διατροφή). Η διατροφή αυτή του τέκνου βαρύνει και τους δύο γονείς από κοινού, καθέναν όμως ανάλογα με τις δυνάμεις του και μάλιστα όχι μόνον όταν υφίσταται ο γάμος των γονέων του, αλλά και μετά τη λύση αυτού (βλ. ΑΠ 117/2008 δημοσίευση Νόμος, ΑΠ 396/2001 Ελληνική 43.113). Προσθέτως, από τις προρρηθείσες διατάξεις σε συνδυασμό με τις τοιαύτες του άρθρου 216 ΚΠολΔ, προκύπτει ότι για το ορισμένο της αγωγής διατροφής ανήλικου τέκνου αρκεί να εκτίθενται στο δικόγραφο αυτής η ιδιότητα του ενάγοντος ως τέκνου του εναγομένου, η έλλειψη εισοδημάτων του ανήλικου και η αδυναμία του να εργασθεί, τα περιουσιακά στοιχεία του εναγομένου, οι ανάγκες του που είναι προσδιοριστικές του ύψους της καταβλητέας διατροφής και το αιτούμενο συνολικό ποσό της διατροφής του, χωρίς να απαιτείται ο προσδιορισμός με ακρίβεια του απαραίτητου, για την κάλυψη κάθε επιμέρους ανάγκης του, που προκύπτει από τις συνθήκες της ζωής του, χρηματικού ποσού, ούτε των εισοδημάτων και της οικονομικής δυνατότητας του άλλου γονέα, ούτε των συγκεκριμένων δαπανών που βαρύνουν καθέναν από αυτούς (ΑΠ 1388/2009 δημοσίευση Νόμος). Ο εναγόμενος γονέας μπορεί να επικαλεστεί κατ' ένσταση (άρθρο 262 ΚΠολΔ) ότι και ο άλλος γονέας έχει την οικονομική δυνατότητα να καλύψει μέρος της ανάλογης διατροφής του ανήλικου, οπότε, με την απόδειξη της ένστασης αυτής, περιορίζεται η υποχρέωση του εναγομένου γονέα κατά το ποσό που αντιστοιχεί στην οικονομική δυνατότητα και στην με βάση αυτή υποχρέωση συνεισφοράς του άλλου γονέα. Η συνεισφορά των γονέων στη διατροφή του ανήλικου τέκνου τους γίνεται ανάλογα με τα εισοδήματα και την περιουσία τους, καθώς και με τις υπηρεσίες αυτών που είναι αποτιμητές σε χρήμα (ΑΠ 1388/2009, ό.π.). Περαιτέρω, κατά το άρθρο 63 ΚΠολΔ, όποιος είναι

ικανός για δικαιοπραξία μπορεί να παρίσταται στο δικαστήριο με το δικό του όνομα και κατά το άρθρο 64 παρ. 1 του ίδιου Κώδικα, όσοι είναι ανίκανοι να παρίστανται στο δικαστήριο με το δικό τους όνομα εκπροσωπούνται από τους νομίμους εκπροσώπους τους. Ικανός για κάθε δικαιοπραξία, σύμφωνα με το άρθρ. 127 ΑΚ, είναι όποιος έχει συμπληρώσει το δέκατο όγδοο έτος της ηλικίας του (ενήλικος). Άρα ο ανήλικος δεν έχει δικαίωμα να παρίσταται με το δικό του όνομα στο δικαστήριο, αλλά εκπροσωπείται σ' αυτό από τους γονείς του, οι οποίοι ασκούν από κοινού τη γονική μέριμνα (άρθρο 1510 ΑΚ). Αν έχει διακοπεί η έγγαμη συμβίωση των δύο γονέων και το τέκνο έχει αξίωση διατροφής κατά του γονέα, ο οποίος δεν έχει την επιμέλεια του προσώπου του, την αξίωση αυτή μπορεί να ασκεί εκείνος που έχει την επιμέλεια του και αν δεν την έχει κανείς, αυτός με τον οποίο διαμένει το τέκνο (άρθρο 1516 ΑΚ). Επομένως, σε δίκη διατροφής ανηλίκου τέκνου, αν την επιμέλειά του έχει η μητέρα, αυτή έχει την εξουσία να παρίσταται στο δικαστήριο και να το εκπροσωπεί (ΑΠ 511/1989 ΕΛΛΔνη 31.1270). Διάδικος, όμως, είναι το ανήλικο τέκνο και όχι η μητέρα του, η οποία απλώς αναπληρώνει την έλλειψη ικανότητας του τέκνου να παρίσταται το ίδιο στο δικαστήριο με το δικό του όνομα (ΕφΘεσ 2944/2004 Αρμ. 2005.866, ΕφΑθ 8701/1982 ΕΛΛΔνη 24.1223). Κατά συνέπεια, και στη δίκη διατροφής ανηλίκου, μετά την ενηλικίωση του τέκνου, οπότε αυτό γίνεται ικανό για κάθε δικαιοπραξία, επομένως και για να παρίσταται στο δικαστήριο με το δικό του όνομα, παύει αυτοδικαίως η αντιπροσωπευτική εξουσία του νόμιμου αντιπροσώπου. Δηλαδή η συμπλήρωση του χρονικού ορίου της ενηλικότητας έχει ως αυτοδίκαιη συνέπεια, μεταξύ άλλων, και την παύση της αντιπροσωπευτικής εξουσίας του νόμιμου αντιπροσώπου. Αν το ανήλικο εκπροσωπήσει η μητέρα του, παρά την ενηλικίωσή του, η παράστασή της δεν είναι νόμιμη (ΕφΑθ 10634/1998 ΕΛΛΔνη 40.1115, ΕφΑθ 3702/1998 ΕΛΛΔνη 40.1369). Περαιτέρω, όπως προκύπτει από τις διατάξεις των άρθρων 1485, 1486 παρ. 1 και 1489 παρ. 2 ΑΚ, δικαίωμα διατροφής έχει έναντι των γονέων του και το ενήλικο τέκνο, εφόσον δεν μπορεί να αυτοδιατραφεί από την περιουσία του ή από εργασία κατάλληλη

για την ηλικία του, την κατάσταση της υγείας του και τις λοιπές βιοτικές του συνθήκες, ενόψει των τυχόν αναγκών της εκπαίδευσής του. Ειδικότερα, αν το ενήλικο τέκνο επιθυμεί να συνεχίσει τις σπουδές του στην τριτοβάθμια ή την επαγγελματική εκπαίδευση (συνήθως η ενηλικότητα συμπίπτει με το τέλος της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης), τότε δικαιούται διατροφής αν στερείται περιουσίας, στην περίπτωση όμως αυτή συνεκτιμώνται οι μέχρι τώρα σπουδές του ενήλικου τέκνου σε σχέση με τη δυνατότητά του να εργαστεί. Η ιδιότητα του τέκνου ως σπουδαστή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση συνεπάγεται συνήθως ότι αυτό δεν είναι σε θέση να ασκήσει παράλληλα οποιοδήποτε επάγγελμα ή εργασία χωρίς βλάβη της υγείας του και της επιτυχούς αντιμετώπισης των σπουδών του (Εφ Θεσ 2510/2000 δημοσίευση Νόμος, Εφαθ 3689/1985 ΕΛΛΔνη 26.1169). Στην περίπτωση αυτή το μέτρο της διατροφής προσδιορίζεται όχι πλέον από την κοινωνική θέση του δικαιούχου, αλλά με βάση τις ανάγκες αυτού, όπως αυτές προκύπτουν από τις συνθήκες ζωής του (ΑΠ 1838/1984 ΝοΒ 33.1139). Εξάλλου, στοιχεία θεμελιωτικά του δικαιώματος διατροφής ενήλικου τέκνου, τα οποία πρέπει κατ' άρθρο 216 παρ. 1 α' ΚΠολΔ να περιέχονται στη σχετική αγωγή για το ορισμένο αυτής, είναι η αδυναμία του τέκνου να διατρέφει τον εαυτό του με κατάλληλη εργασία, που να επιτρέπει την απρόσκοπτη συνέχιση των σπουδών του, τα εισοδήματα και γενικώς τα περιουσιακά στοιχεία του εναγόμενου γονέα και το χρηματικό ποσό που χρειάζεται το τέκνο για τη διατροφή του, με βάση τις ανάγκες του, όπως αυτές προκύπτουν από τις συνθήκες της ζωής του (ΑΠ 117/2008, ΑΠ 772/2007 δημοσίευση Νόμος, ΑΠ 823/2000 ΕΛΛΔνη 41.1599, ΕφΑνατ Κρητ 10/2012 δημοσίευση Νόμος). Οι ανάγκες της εκπαίδευσης κάθε βαθμού εξαρτώνται από τις λοιπές βιοτικές συνθήκες του δικαιούχου, λαμβάνονται δε προς τούτο υπόψη οι επιδόσεις του, ήτοι η ικανότητά του να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις ορισμένου βαθμού και επιπέδου σπουδών (ΑΠ 471/2005 ΕΛΛΔνη 2005.1425, ΑΠ 884/2003 ΕΛΛΔνη 45.116 και ΑΠ 396/2001 ΕΛΛΔνη 43.113). Τέλος, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρ. 224 ΚΠολΔ, η μεταβολή της βάσης της αγωγής είναι απαράδεκτη και ο ενάγων με τις ενώ-

πιον του πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου προτάσεις του, που κατατίθενται σύμφωνα με το άρθρ. 237 παρ. 1 του ίδιου Κώδικα, μπορεί μόνο να συμπληρώσει, να διευκρινίσει ή να διορθώσει τους ισχυρισμούς του, αρκεί να μην μεταβάλλεται η βάση της αγωγής. Με τις διατάξεις αυτές του ως άνω άρθρου θεσπίζεται η απαγόρευση μεταβολής της βάσης της αγωγής, με την ποινή του απαραδέκτου, η απαγόρευση δε αυτή αναφέρεται στην μεταβολή της ιστορικής βάσης, δηλαδή των πραγματικών περιστατικών που θεμελιώνουν το επίδικο δικαίωμα με την έννομη συνέπεια του οικείου κανόνα δικαίου (ΑΠ 460/2013 και ΑΠ 309/2011 δημοσίευση Νόμος). Εξάλλου από τις παραπάνω διατάξεις, σε συνδυασμό με εκείνες των άρθρων 1392,1494,1498 ΑΚ και 223, 224, 269 παρ. 2, περ. β', 334 παρ. 3, 525, 526 και 527 ΚΠολΔ συνάγεται, ότι οι προϋποθέσεις επιδικάσεως διατροφής και ο καθορισμός της εκτάσεως και του ύψους αυτής, κρίνεται από το χρόνο ασκήσεως της αγωγής (ή αν πρόκειται για διατροφή παρελθόντος χρόνου, από το χρονικό σημείο της υπερημερίας) και ότι σε περίπτωση μεταβολής των προϋποθέσεων τούτων μέχρι της πρώτης συζητήσεως στο ακροατήριο, λαμβάνεται υπόψη και η επικαλούμενη αυτή μεταβολή, καθώς και κάθε άλλη επικαλούμενη μεταβολή μετά, την πρώτη συζήτηση και πριν από την έκδοση της επίδικης απόφάσεως, η οποία μπορεί να έχει ως επακόλουθο την παύση ή τη μεταβολή του ποσού της διατροφής, καθώς το περιστατικό αυτό μπορεί να προταθεί υπό τη μορφή οπιγενούς ισχυρισμού (άρθρα 269 παρ. 2 περ. β' και 527 ΚΠολΔ) και να ληφθεί υπόψη από το δικαστήριο, για τον καθορισμό της διατροφής, η αξίωση της οποίας είναι μεταβλητή χωρίς να υπάρχει αντίθεση προς τις διατάξεις του άρθρου 334 ΚΠολΔ (βλ. Βασ. Βαθρακοκοίλη, Το νέο οικογενειακό δίκαιο άρθρο 1391 παρ. 14 σελ. 250).

Με την κρινόμενη αγωγή, η οποία ασκήθηκε και για λογαριασμό του νυν παρισταμένου ενάγοντος (μητέρα του και ως ασκούσα την επιμέλειά του κατά τον χρόνο της ανηλικότητάς του), ο ήδη ενηλικιωθείς ενάγων ζητεί να υποχρεωθεί ο εναγόμενος πατέρας του, να του καταβάλλει το ποσόν

μηνιαίως από την επίδοση της αγωγής και για δύο έτη, με το νόμιμο τόκο από την καθυστέρηση καταβολής εκάστης δόσης μέχρι την εξόφληση. Τέλος, πρέπει να κηρυχθεί η παρούσα προσωρινά εκτελεστή (άρθρα 907 και 910 ΚΠολΔ) και να καταδικασθεί ο εναγόμενος στη δικαστική δαπάνη των εναγόντων κατά το μέρος της ήττας του (άρθρο 178 ΚΠολΔ), κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο διατακτικό της παρούσας.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

-Δικάζει αντιμωλία των διαδίκων.

-Δέχεται την αγωγή.

-Αναθέτει στην ενάγουσα την επιμέλεια του ανηλικού τέκνου των διαδικών.

-Υποχρεώνει τον εναγόμενο να προκαταβάλει α) στον ήδη ενηλικιωθέντα ενάγοντα ως εις χρήμα διατροφή του εντός του πρώτου πενθημέρου εκάστου μηνός το ποσό των τριακοσίων (300) ευρώ για το χρονικό διάστημα από την επίδοση της αγωγής έως την ενηλικίωσή του, με το νόμιμο τόκο από την καθυστέρηση καταβολής εκάστης δόσης μέχρι την εξόφληση, β) στην ενάγουσα για λογαριασμό του ανηλικού τέκνου τους ως εις χρήμα διατροφή του εντός του πρώτου πενθημέρου εκάστου μηνός το ποσό των 350 ευρώ μηνιαίως για το χρονικό διάστημα από την επίδοση της αγωγής και για δύο έτη, με το νόμιμο τόκο από την καθυστέρηση καταβολής εκάστης δόσης μέχρι την εξόφληση.

-Κηρύσσει την παρούσα προσωρινά εκτελεστή ως προς την αμέσως ανωτέρω καταψηφιστική της διάταξη.

-Επιβάλλει στον εναγόμενο μέρος της δικαστικής δαπάνης των εναγόντων, την οποία ορίζει στο ποσό των τριακοσίων πενήντα (350) ευρώ.

Κρίθηκε, αποφασίστηκε και δημοσιεύτηκε στην Αθήνα, σε έκτακτη δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριο, στις 29.14./...2022 απόντων των διαδίκων και των πληρεξουσίων δικηγόρων τους.

Η ΔΙΚΑΣΤΗΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

